

Život s dvěma jazyky

Lidé často žasnou, když slyší, jak mé děti přepínají z jednoho jazyka do druhého. „Jak to zvládáte? To je úžasné, co děláte,“ často slyším od ostatních rodičů. A teď, když naše malá začala chodit v Austrálii do školy, je to znát ještě víc.

Nejvíce to pociťuji, když se s ní loučím před odchodem do třídy a její spolužáci na nás hledí s ohromeným pohledem „Vy mluvíte tak strašně rychle. Co ti tvoje maminka říká? Zní to jako francouzština,“ často vyzívají děti, ale když na ně opravdu začnu mluvit francouzsky, vytřeští oči, jako bych z kapes vykouzlila to největší lízátko na světě.

Proč dva jazyky?

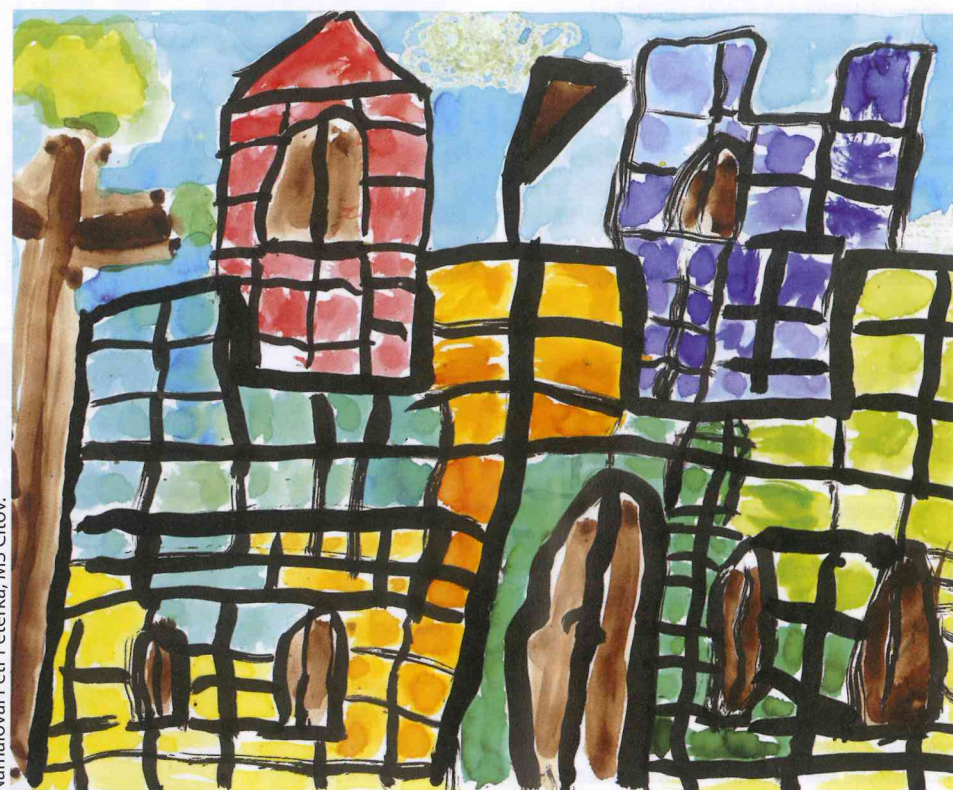
Rozhodnutí vychovávat děti bilingvně bylo celkem jednoduché. Asi jako každá jiná rodičovská rozhodnutí to u mě začalo vyptáváním se ostatních rodičů, kamarádů a známých, kteří své děti ve stejném duchu vychovávali, čtením odborných knížek a surfování na internetu. Přestože se názory na učení dětí několika jazykům různí, u nás to bylo víc než samozřejmé. Asi proto, že osobně cizí jazyky miluju.

Domnívám se, že už samotný fakt, že je jejich mozek připraven na jiný jazyk, má nevyčísitelné výhody. Děti teď už nepřekvapuje, když se díváme na pohádku ve španělštině nebo si čteme pohádku před spaním v němčině, když přijdeme do restaurace a objednáme si jídlo v základní korejštině, či když poslouchám francouzské rádio nebo si syn hraje s kamarádem, který na něj mluví japonsky. Ovládat nějaký jiný jazyk je přirozené, samozřejmé a příjemné. A navíc to, že se můžou bezprostředně pobavit s babičkou a rodinou v ČR, má také řadu výhod.

Bilingvismus neznamená jen naučit se slova a jejich význam v jiném jazyce. Pravda je, že čeština jim asi moc k světovému využití nebude. Ale o to přece nejde. Bilingvismus jednoduše obohacuje životy našich dětí a těch okolo nich, a i když to zní jako klíšé, opravdu rozšiřuje pohled na svět a poskytuje možnosti, o kterých se nám ani nesnilo. Být bilingvní asi pro každého znamená něco jiného. Někomu stačí, když dítě rozumí matce nebo otci a odpoví nazpátek v dominantním jazyce. Někdo chce, aby dítě naopak i odpovědělo v daném jazyce, který není dominantní, ale nevyžaduje, aby dítě umělo psát nebo dokonce číst, anebo chápalo kulturní zvyky dané země. Jsou rodiče, a já jsem jedna z nich, kteří se snaží u svých dětí o absolutní pochopení jazyka od gramatiky, čtení i psaní, až po kulturní a historické pochopení dané země. Úroveň a dedikace k osvojování si druhého

jazyka je potom jasně spojená s mým vlastním přesvědčením a žádostivostí, že to, co s dětmi dělám, je ta správná věc.

U nás je to jednoduché v tom, že jsme oba Češi. Ovšem i děti ze smíšených rodin mají například oproti nám řadu očitých výhod.

Namaloval Petr Peterka, MŠ Citov.

Rozhodně není důležité, aby partner druhému jazyku rozuměl. Z vlastní zkušenosti vím, jak je důležitá jeho či její podpora, aby druhý jazyk nezesměšňoval ani před vámi natož před dětmi. Pevně věřím, že se o takových věcech partneři baví dlouho před tím, než dítě vůbec přijde na svět.

Snad jedině, co mi dělá starosti, je „míchání“. Přiznávám, a vím, že nejsem jediná, že se mi z toho ježí vlasy, ale snažím se držet se důležitého pravidla – neopravovat. Tak neopravuju, jen to nazpátek po nich zopakuju správně a pokusím se rozvést konverzaci dál, abych je popoštouchl na další vyprávění v tom správném jazyce. Víím, že jsou samy víc než šťastné, když něco pěkně souvisle řeknou, ale pozitivního slovního ocenění není nikdy dost. Ani od vzdálených příbuzných, kteří s námi často trpělivě čekají na skype na rozuzlení

nějakého vyprávění. Nemusím se ani vyjadřovat o blažené spokojenosti u mě i u dětí, když něco napíší česky do okýnka pod videem babičky nebo dědy na skypu, a ti to nazpátek přečtou. Je těžké takové pocity popsat. Stejně je neocenitelné, když dcerka před svými šestými

narozeninami čte babičce úryvek z *Honzíkovy cesty* nebo babičce na požádání naopak přečte kousek z nějaké anglické knížky.

Nejdůležitější je konzistence a trpělivost

Bilingvismus je a není jednoduchý. Je ale příjemné, že poslední dobou začíná přibývat názorů samotných expertů, kteří se v tomto ještě donedávna nemohli shodnout, a začínají se shodovat na výčtu někdy až pohádkových výhod bilingvismu. Vzpomínám si, jak ještě relativně nedávno, kdy jsem jako au-pair byla svědkem, jak mé švýcarské (německo-francouzské) rodině v Londýně stojící na té samé křižovatce, kde stojím teď já, bylo doporučeno: „Neplést dítěti hlavu, nechat je naučit jeden jazyk pořádně a pak druhý...“ Dnes naštěstí většina expertů zastává opačný přístup: „To bude v pohodě,

prostě na ně mluvit svým mateřským jazykem a to ostatní se naučí ze školky a od kamarádů. Není co řešit...“

Myslím, že kdo se tomuto tématu jen malinko věnuje, ví, který z týmů časem jednoznačně protrhne vítěznou cílovou pásku. A to i přesto, že se do cíle dostane každý tak trochu jinou výukovou metodou. Jasně asi je jen to, ať už se rozhodneme pro jakoukoliv metodu (a že jich není zrovna málo), důležitá je absolutní konzistence. Neměnit pravidla den ze dne, nemluvit na děti chvíli tak a chvíli onak, dát jim čas v hlavičce si to uspořádat a roztřídit a být tam pro ně, když potřebují s něčím pomoci, přeložit nebo znovu vysvětlit. Osobně jsem v každé školce i škole zašla za učitelkami, vysvětlila jim naši situaci a požádala je o toleranci vůči jejich vyjadřování. Ve škole jsem s učitelkou v pravidelném kontaktu, kdy se ujišťuji, že dcera nezaostává za ostatními dětmi, a že jí angličtina nedělá problémy. A můžu hrdě konstatovat, že děti opravdu bezproblémově vše zvládají a není mezi nimi a rodilými mluvčími rozdíl. O češtině to samé bohužel říct nemůžu, ale kdyby v České republice měly nastoupit do školy, tak jsem přesvědčená, že do měsíce budou na stejné úrovni, jako tamní děti.

Není se tedy opravdu čeho bát. Je jedno jaký druhý jazyk se dítě učí, hlavně že to je od rodilého mluvčího a získává ty správné základy. S troškou konzistence, trpělivosti a odhodlání ze strany nás rodičů, bilingvismu určitě lze dosáhnout. Osobně na děti mluví výhradně česky a angličtinu ovládají jako jiné děti jejich věku, dcera s přirozeným yorkshirským a syn nyní s australským přízvukem. Jako au-pair jsem se starala o holčičku, na kterou tatínek mluvil německy a maminka francouzsky. Po příjezdu do Londýna neuměla ve svých necelých třech letech ani pípnout anglicky, a přesto po třech měsících chození třikrát týdně do školky uměla anglicky lépe než já.

Výhody nejsou jen lingvistické

Nevím co je pravdy na tom, že bilingvní děti mají akademický náskok v samostatném řešení a analyzování určitého problému, snadněji pochopí pravidla a zpracovávají informace, a to nejen po lingvistické stránce, ale i například v matematice. Prý mají i flexibilnější mozek, protože jsou od malinka naučené brilantně organizovat (slova). Mně stačí pocit, že moje děti si umějí povykládat s babičkou, že jsou otevřené slyšet svět v jiných tónech, anebo že když uslyší nějaký neznámý cizí

jazyk, samy chtějí vědět, co to znamená, kde se tak mluví a hned se snaží větu zopakovat.

A tak jako většina rodičů, kteří jsou na stejné cestě jako my, našeho rozhodnutí nelituji. Není, nebylo a nebude to lehké. Toho si jsem vědoma. Víím, že u mých dětí je angličtina dominantnější než čeština, a ostatní jazyky jsou silně vedlejší. Nemám tudíž ponětí, zda ony budou v dospělosti mluvit na své děti jinak než anglicky. Rozhodně ale nelituji jediné minuty strávené s nimi učením, čtením nebo povídáním si o našich tradicích a zvycích. Znáám ovšem i rodiče, kteří to vzdali, a je jim líto, že teď už je pozdě. Nebo jsou zklamaní, že druhý partner nemá o výuku jeho rodného jazyka zájem.

O bilingvismu by se toho dala napsat spousta. Sama jsem na samém začátku a musím se ještě hodně učit. Víím ale, že druhý (nebo třetí či čtvrtý) jazyk je něco jako další člen rodiny, který nás sice stojí strašnou spoustu úsilí, snahy a trpělivosti, ale radost a výhody, které se z něj denně dostávají, se nedají popsat žádnými slovy. Ne nadarmo naše babičky říkaly: „Kolik řečí znáš, tolikrát jsi člověkem.“ Nelituji proto ničeho a doufám, že láska k objevování krás cizích jazyků dětem vydrží ještě na hodně dlouho.

Alexandra Synac

Hřiště, které můžete sami měnit, děti neomrzí!

NOVINKA NA TRHU

V ČEM JE HŘIŠTĚ VÝJIMEČNÉ?

- » sami zvládnete výměnu hracích prvků
- » vaše hrací prvky můžete měnit za jiné s ostatními provozovateli těchto hřišť
- » použitím polyuretanového povrchu získáte další zábavné prvky jako je skákací panák nebo hra Twister

JEDNA INVESTICE, KAŽDÝ ROK JINÉ HŘIŠTĚ

Project Outdoor

+420 585 235 469
info@lanovacentra.eu
www.lanovacentra.eu

JABOK

Vyšší odborná škola
sociálně pedagogická a teologická

Studium sociální pedagogiky

- Absolvent se stává diplomovaným specialistou v oboru sociální pedagogika. Při souběžném studiu na ETF UK má možnost získat bakalářský titul.
- Studijní program probíhá v prezenčním i kombinované formě.
- Přihlášky posílejte do 30. dubna 2013.

Nabídka vzdělávacích kurzů

AKREDITOVANÉ KVALIFIKAČNÍ KURZY

- Pedagog – vedoucí zájmových kroužků (42 hodin). Termín 31. 5. – 12. 6. 2013.
- Pracovník v sociálních službách (200 hodin). Termín: září 2013 – leden 2014.
- Pedagog volného času (120 hodin). Termín: září 2013 – leden 2014.

KRÁTKODOBÉ KURZY – VÝBĚR Z ŠIRŠÍ NABÍDKY

10. 4.	Jednoduché na přípravu a prostor nenáročný hry (6 hodin). Cena: 800 Kč
25. 4.	Komunikace s uživateli knihoven se specifickými vzdělávacími potřebami (6 hodin). Cena: 700 Kč
26. 4.	Možnosti komunikace ve skupině prostřednictvím hudby, pohybu a výtvarné činnosti (8 hodin). Cena: 1.000 Kč
27. 4.	Metody práce s biblií (6 hodin). Cena: 800 Kč
13. 5.	Využití principů zážitkové pedagogiky při indoorové výuce ZSV a při práci s mládeží (8 hodin). Cena: 1.000 Kč
31. 5.	Dluhová problematika v praxi sociálního pracovníka (8 hodin). Cena: 1.000 Kč

KONTAKT

Škola: Bc. Ilona Dohnalová, tel. 224 990 150, studijni@jabok.cz,
www.jabok.cz
Kurzy dalšího vzdělávání: RNDr. Mgr. Ivana Čihánková,
tel. 603 330 793, cdv@jabok.cz, www.jabok.cz/cdv